

279290

FAMILIA

FÓIE BEIETRISTICA SI SOCIALA

ILUSTRATA

TOTODATA ŞI ORGANUL PUBLICAŢIUNILOR „SOCIETĂŢII PENTRU FOND DE TEATRU ROMÂN“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PROPRIETAR, REDACTOR ŞI EDITOR:

IOSIF VULCAN.

ANUL XVIII. -- 1882.

Sibiu
II. 504.

ORADEA MARE, 1882.

100 TERAPIE LIT. EUGEN I. BOJDOŞY

C U P R I N S U L.

Portrete și ilustrațiuni.		Pag.		
1. Elsasla și totaringia		5	62. Cerbastrii	589
2. Toma Carlyle		13	63. Epistola de anno	597
3. O frumsețe mauresă		29	64. Suflă vântul	613
4. Carneval		40	65. Curtenia nereușită	625
5. Cascada lacului verde		49		
6. Soriorele		61	II.	
7. Încercarea primă		73	Poesii.	
8. Suvenirea		80	V. Alecsandri : Dilele lui, baladă	1
9. Încercarea din urmă		97	Andrei Bârsean : Sfătuiră	147
10. Prima sărutare		113	A. R. : Murișul	408
11. Cetatea Deva		125	Ion Băno : Infidela	188
12. Br. George Hormuzachi		133	Ea și el	479
13. Păpușa bolnavă		148	Fido	554
14. Sărbători fericite !		157	Noaptea de iarnă	587
15. Milan I regele S		165	Rivalii	621
16. Natalia regină		165	St. C. : De trei zile	372
17. Castelul pe Sinaia		177	La o copilă	396
18. Isus în		183	Simeon P. Dessean : La mormântul lui Iustin Popfii	179
19. Descrierea		201	Petru Dulfu : Adio	76
20. Măscă		213	Amorul	134
21.		221	Copila și florile	223
22.		221	Primăvera	300
23.		237	Petru V. Grigoriu : Marta Ferreri	99
24.		245	Pentru Incendiați	264
25.		253	Eugenia	350
26.		261	La Grizilda	459
27.		277	B. P. Hășdeu : Carmen Sylva	420
28.		283	G. I. Lazariu : La lumina lunii	383
29.		301	Veronica Micle : Ah ! du-te	16
30.		313	V. B. Muntenescu : Sări de iarnă	18
31.		325	Avea doi ochi abastri	102
32.		337	Vine vera	152
33.		349	Cum aş vră	203
34.		361	Să cânte alții	317
35.		369	Haiducul	360
36.		385	Ah ! plăcă, dorule	432
37.		397	Ce să fie	467
38.		405	N. T. Orășan : Castelul Peleş	455
39.		421	T. V. Păcățian : Marica	115
40.		433	Crângă ruptă	226
41.		445	Șciți	304
42.		457	Ochi mișei	338
43—50.		469	Toast	470
51.		481	M. Pomviliiu : Blăstēm	39
52.		493	Gânduri triste	175
53.		505	Rîndunelele	221
54.		517	Tablouri	336
55—58.		541	Gândiri de foc	552
59.		549	Lângă patul	574
60.		565	Matilda Poni : Întrebat-am	236
61.		577	Cu ce dor	324
			S. P. Radu : 3/15 maiu	212
			Iuliu I. Roșca : Te-ai dus !	252
			Unei dōmne care dorește să fie	
			cântată	112

	<i>Pag.</i>
<i>Iuliu I. Roșca</i> : De ce	447
Amintire	462
<i>Carol Șerob</i> : Reverie	111
Visul	163
<i>George Simu</i> : Trist privesc	564
<i>Maria Suciu</i> : Doină	52
Spune-mi	199
Suspînul	398
Eu nu pot uită	627
<i>Iosif Vulcan</i> : Poporul român	28
Încrede-te, Române	87
Conspirațiunea florilor	124
Fericirea e multă	288
Plange, plange!	444

Poesie populară.

<i>S. Fl. Maria</i> : Descăntece din Bucovina	239. 255
.	267. 279.
<i>V. B. Munteșescu</i> : Doine din popor	576
<i>Ion Poruț</i> : Doine din Ardeal	602
<i>G. S. Stămățian</i> : Doine din Oltenia	592
<i>P. Petrelean</i> : Doine dela Oravița	615

De poezi străini.

<i>André Chénier</i> : La Fanny, tradusă de P. V. Grigoriu	65
<i>Henric Heine</i> : Când tu vei zăce mîrtă, trad. de Petru Dulfu	190
<i>Coloman Tóth</i> : La ce-i inima ôre și 'n inimă amor? trad. de M. Pompiliu	276
<i>M. Vörösmarthy</i> : Nu-ți spun, trad. de M. Pompiliu	374
Chinul copilei, trad. de M. Pompiliu	600

III.

Romanuri, novele, piese teatrale, călătorii, schițe.	
<i>Dr. A. P. Alexi</i> : Suvenirii și notițe de călătorie	7. 328
<i>Theodor Alexi</i> : Un vis mîntuitor	357
<i>V. R. Buticescu</i> : Miresă până la mîrtă, novelă	85
Flori de munte, nov.	417
Flori cu spini, nov.	573
<i>Carmen Sylva</i> : Omul, poveste	370
O rugăciune, novelă, trad. de Iosif Vulcan	441
Furnica, poveste	598
<i>I. C. Franza</i> : Țica lui Coderiște, novelă	393
<i>C. G.</i> : Sub o umbrelă, novelă	506
<i>M. E. Logouț</i> : Plăcerea d'a fi urită, comedie, trad. de V. Gămulea	552
<i>Emilia Lungu</i> : O iconă de carnaval, schiță	31
Elmiru, roman	233
<i>Alexandrina Mateiu</i> : Două emancipate, comedie în 4 acte	2
<i>I. T. Mera</i> : Mitru Dascălul, amintire	396
<i>Iuliu I. Roșca</i> : Feta dela Cozia, dramă, fragment	609
<i>I. G. Spartali</i> : Norocul lui Paul Szűcs, istorie unghurească	588
<i>Iosif Vulcan</i> : Colibă și palat, novelă	161
Bărbatul nevastei frumoșe, novelă	525

IV.

Literatură, critică, estetică, artă.

<i>Marcu Emilian</i> : Limba română în România	52
Premiile Academiei	180
<i>Opinu Ghimpușescu</i> : Două monumente	115
<i>Ion</i> : Mihail și Secuții, tablou național	270
<i>Constantin Groza</i> : Despre romanuri	169
<i>I. T. Mera</i> : Scriitorii dela „Junimea”	302

	<i>Pag.</i>
<i>I. T. Mera</i> : Serbarea „României June”, respuns	479
<i>Petronela Mișciuc</i> : Ceva despre musică	365
<i>Nicolae Pilția</i> : Respuns la critica dlui dr. Grig. Silași	447
<i>Iuliu I. Roșca</i> : Femeia română, după cîntecele populare	491
<i>Dr. Grig. Silași</i> : Să latinisăm ori ba?	28
Gramatica limbii române de Nic. Pilția, critică	91
Ore mai ales din francesu să îm-prumutăm?	164
Dl Slavici și serbarea României June în onôrea „Convorbirilor Literare”	401
Ancă odată gramatica domnului Pilția	567
<i>Ioan Starici</i> : Novele de N. Ganea	254
<i>Sylvio</i> : Classicism, romanticism și naturalism	873
<i>Ilie Trăiță</i> : Novele de N. Gane, critică	223

- V.

Istorie, mitologie, științe naturale, igienă, instrucțiune.

<i>P. S. Aurelian</i> : Sistemul industrial cel mai potrivit pentru actuala stare a poporului român	39
<i>Nicolae Bejan</i> : Femeia muhamedană	54
Troubadurii evului de mijloc	138
Selbatiei moderni	265
<i>Carmen Sylva</i> : Cugetările unei regine	65. 77. 88
<i>Theodor Costea</i> : Aeter cosmic. Pulvere cosmică	53
Lumina cea mai bună	124
Imperiul româno-bulgar	504
<i>Dr. George Crăinicean</i> : Însămîntarea igienei	563
Aerul	587
Apa	600
Pămîntul și clima	611
Locuințele și vestimintele	624
<i>E. I. Critzman</i> : Femeia și chemarea ei	509
<i>Dr. I. C. Drăgășan</i> : Băile de lumină. Ospitățile marine	180
<i>C. C. Dăneșescu</i> : Camelia	340
<i>Vasile Gămulea</i> : Vlad Tepeș, schiță istorică	484
<i>Constantin Groza</i> : La profilaxea morburilor provenite din infecțiune	449
<i>V. Leșan</i> : Resbelul de 30 de ani	175
Relațiuni sociale la Romani pe la anul 146 a. Ch.	500
<i>Simion Mangiuc</i> : Mărtiniș	450
Crucea mică, crucea mare	467
<i>Dr. Ioan Moșu</i> : Dietetica diverselor organe ale corpului nostru :	188
Dietetica creierilor	199
Dietetica ochilor	211
Dietetica organului de auz	238
Dietetica organului de miros	238
Dietetica organului de gustat	239
Cultura organului vocal	290
Dietetica aparatului de respirațiune	338
Dietetica circulațiunii sîngelui	485
Dietetica organelor de digestiune	516
Dietetica aparatului de mișcare	532
Dietetica pelei	543
Dietetica părului și unghiilor	552
Despre influința băilor minerale	575
<i>D. N.</i> : Producțiunea artificială a diamantului	292
Dynamita și părțile ei explozive	304

	<i>Pag.</i>
<i>Dionisie D. Olinescu</i> : Comerciul osteuropean moldovan în secolul XV	147
Regimentul român bucovinean nr. 41 în Bosnia	314
Anticități din Bucovina 530	540
<i>A. P.</i> : Alimentația copiilor mici	104
<i>Petru-Petrescu</i> : Cugetări	181
<i>Petru Pipoș</i> : Cerul	66
<i>G. Poerian</i> : Despre ghietări și lavine	18
Despre unii meteori optici	68
Despre unele minerale combustibile	214
Despre magnetismul animal	518
<i>R.</i> : Bătăile inimii	520
<i>L. C. R.</i> : Inimicii părului	128
Înrăurirea tutunului asupra dinților	353
<i>M. R.</i> : Igiena vederii în școli	69
Igiena bătrâneții	104
Igiena alimentară	140
<i>G. Sion</i> : Decadența elementului român în Bucovina	495
<i>Alexandru T.</i> : Învierea, după Flammarion	153
<i>Dr. George Vuia</i> : Despre păcatele noastre igienice	4
Convorbiri igienice	558
Valoarea băilor minerale	593

VI.

Viața socială.

a) articoli.

<i>E. I. C.</i> : Corsetul	463
<i>I. D.</i> : Valea Someșului	155
<i>Papuc</i> : Parisiana	117
<i>Hortensia</i> : Înațute de primul bal	21
<i>Emilia Lungu</i> : Ce e lericărea?	194
Din cele auzite și vădute	475
<i>Mai multe dame</i> : Resunet la cele auzite și vădute	497
<i>Mătușa bătrână</i> : Un răspuns bărbaților	294
<i>B. P.</i> : Mănușile	317
<i>C. P. Păcurar</i> : Amanta mea, toast	46
<i>Ioan Petean</i> : Istoria eventului	205
Blandeța femeiescă, Șikor	612
<i>Petru-Petrescu</i> : Un român în serviciu olandez	129
<i>I. de Perez</i> : Coconasul	522
<i>Petru Popescu</i> : La anul nou	9
Bella cea frumoasă	32
O! femei, femei!	57
Mirele păcălit	70
<i>C. I. Polps</i> : Despre lux, după E. Pelletan	140
<i>Eufrosina Sânzian</i> : Ceva despre lux	117
<i>Sim. P. Simon</i> : Femeia	152
<i>A. C. Sor</i> : Cronică bucureștenă 306. 342. 498. 521. 533. 544. 557. 569. 582. 594. 616. 629	521.
<i>Rosa Trandafir</i> : Toaletă pentru salon	94
Despre „chic”	142
Despre căsătorie, după A. Karr	170
Chic și eleganță	229

	<i>Pag.</i>
<i>Rosa Trandafir</i> : Blondinele și brunetele	318
Cari femei sunt mai amabile?	622
<i>Iosif Vulcan</i> : Conversare cu cetitorea	106
Sărbători ferice	158
<i>X. X.</i> : Românizarea României	106
<i>b) Corespondințe.</i>	
<i>Arad</i> : Despre carnavalul din Arad	33
<i>Beiuș</i> : Escursiune la St. Nicolae	229
<i>Borsec</i> : Scrisore dela băi, de V. B. M.	354
<i>Budapesta</i> : Balul românesc	81
<i>Cernaui</i> : Escursiune la Homorecea	281
Noutăți din Cernaui	330.
Mișcări culturale în Bucovina	436
<i>Chisletu</i> : Iubileul corului vocal al plugarilor români	451
<i>Mehadia</i> : Scrisore dela băi	354. 425
<i>Nășed</i> : Viața socială	83
Bal	438
<i>Sinaia</i> : Sesonul	366
<i>Timișoara</i> : Balul român	81

VII.

Reuniuni și societăți de cultură.

1. Reuniunea femeilor române din Selagiu	9
2. Adunarea generală a Asociațiunii aradane	182
3. Premile Academiei Române	205
4. Societatea pentru fond de teatru român:	
a) convocarea și programa adunării din Sighetul Marmășiei	331
b) amânarea adunării din Sighet	333
c) adunarea din Sighet	376
d) actele adunării din Sighet	376 388 389
5. Convocarea și programa adunării Asociațiunii transilvane	403
Adunarea Asociațiunii trans. la Deș	425. 448
6. Reuniunea femeilor române din Brașov: raportul comitetului pe 1881 2	571

VIII.

Feliurimi.

<i>F. Bata</i> : Migrările unei petre prețioase	554
<i>F. C. F.</i> : Animalele din legende	242
<i>Dionisie D. Olinescu</i> : Calicul român	564
<i>C. R. R.</i> : Genul și nebunia	111
<i>T.</i> : Portretele composite	580
<i>Fără subsemnare:</i>	
Corbi-Giungi (tradițiune)	601
Stenografia în anticitate și în evul mediu	603
Pantazi Ghica	605
Marea de lapte	614

Afară de aceste, mai în fie-care număr, cugetări, glume, noutăți literare și sociale din țară și din străinătate, ghicături de tot felul și altele.

GRADEA-MARE (NAGYVARAD)
3 Ianuarie st. v.
15 Ianuarie st. n.

Ese in fie-care duminica.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 1.

ANUL XVIII.
1882.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 2 galbeni.

Țilele Babii.

— Baladă. —

Cât a fost ierna de lungă,
A ținut sora strins
Sub al ei cogioc întins,
Crivețul se nu-l ajungă,
Nici se fie 'n față nins.

Ieră sora ei mezină,
Dochia, l'a îndrăgit
Și cu farmeci a vrăjit
Ca s'atrag' a lui lum

Ea sub cortul ei de ghiață,
Unde tremură mereu
Ține-acum odorul seu,
Dulcele isvor de viață,
Zimbetul lui Dumneșeu.

Îl sărută, îl desmărdă
Țiua, noptea, ne'ncetat,
Ca pe-un mire descântat
Și se teme să nu-l perdă
Dela ochiu-i necurat.

Bietul sora 'n fărmece
Perde lustru-i aurit
Sub sărutul ei cumplit;
El pe lume nu mai are
Nici apus, nici resărit.

Ier în lipsa lui, pământul
Zace 'n triste amorțiri,
Bântuit de vijeliri,
Căci, ferescă Domnul sfântul
De-ale Babelor iubiri!

La resuflul lor de-odată
Tot ce-i verde, înflorit,
Cade, mure veștețit;
Turba lor e ne'mpăcată,
Dorul lor e ne'mblăndit.

Ele știu să 'ncurce firul
Feți-frumozilor pe plac;
Știu să schimbe pentru léc
Într'un brustur trandașirul
Și stiglețu-'n liliac...

Ietă însă, mări, ietă,
Că 'ntr'o ți, spre resărit
Măndrul sora a zărit
O frumoasă, vie fetă,
Pe un câmp reinverșit.

Eră dulcea Primăveră,
Rumióră ca un frag,
Scump odor la lume drag,
Care-acum eșise-afară
Din lăuntru unui fag.

De-undăcișă zimbitora

De un mire mult visat.

Căci pe inima-i feciôră
Purtă 'n sinu-i mii de flori,
Ș'adăstă cu vii fiori
Să închine-a ei comoră
Împăratului din țori...

Cum o vede, se aprinde
Sorele întinerit,
Sboră 'n cerul părăsit
Și cu rațele-i cuprinde
Tinerul odor iubit.

Pe loc omul re'nvieză,
Apa curge șopotind,
Cuibul ride ciripind,
Lumea se desmormentăză
Și renașce înflorind.

Ieră Baba prin restoce
Ca o ciună alergând,
Vaetându-se, plângend,
Scutură-ale ei cogioce
Când cu ploie, când ningend.

În bordei, în casă, 'n șatră
Ea pătrunde șuerând,
Înimele 'nșiorând;
Spulberă cenușa 'n vetră,
Apoi ese 'n câmp urlând.

Și furtuni mereu ștârnește,
Întinzând pe câmpul gol
Al troenilor nămol,
Prin vezduh o cărăeșce
De corbi negri negrul stol.

Ea din fugă se anină
De sermanii călători
Înghetați, rătăcitori;
Smulge tufe din tulpină
Și le-asvirle până 'n nori.

Și pe vite le chirceșce,
Și grăuntele de an
Încolțit îl secă 'n lan,
Și cocorii rătăceșce
Pe cerescul ocean.

Noue nopți și noue zile
Din suspinuri naște vânt,
Și blăstemuri din cuvânt,
Căci ar vr'e pe-ori ce copile
Să le 'ngrope sub pământ.

Lumea tremură și dice:
„Babă, strechie de dor,
Duce-te-ai într'un picior,
Val-vîrtej de pe aice
Până 'n iadul ardețor.

Duce-te-ai în cale orbă,
Alungată de-un cocoș
Până 'n fund la merul-roș,
Și pământul să te sorbă
Ce să n'ai parte de coș!...”

Baba cată 'n sus la sóre,
El îl vede zimbitor
Lângă scumpul lui odor...
Tipă, cade și 'n loc móre
Pân' la anul viitor...

Veselie! re'nviere!
Mugurii se desvălesc,
Gândăceii se ivesc,
Roiurile-adună miere,
Inimele se pândesc!

Mirceșci. Mart. 1880.

V. Alecsandri.

Două emancipate.

— Comedie în 4 acte. —

Persónele :

Hortensia văduvă de Train, studintă în medicină.

Bărcescu, banquier.

Angelica, nevêsta lui.

Ana, sora acesteia.

Măian, tatăl lor.

Dr. Clopoșel, avocat.

Vespasia, sora lui Măian.

Horățiu Fardeșcu, ampioiat la cassa pupilară.

Laincoln, banchier.

Furdulea, rentier.

Gâmfală, privatier.

Simeon, servitor la dna de Train.

Un sergent de poliție.

Policisti.

Scena se petrece într'un oraș mare. Timpul nostru.
Actul prim se petrece în casa dnei de Train. Al doile și al treile în casa dlui Măian. Al patrulie ieră în casa dnei de Train.

Actul I.

Scena represintă salonul Hortensiei. Mobilare elegantă și cu gust. În salon conduc două uși. E sêră.

Scena I.

Hortensia (cetind un bilet.)

„Apelez la amicitia ta. De ești într'adevăr ce totdeauna ai părut a fi, atunci nu te vei împotrivi”. (După o pauză.) Ce să me fac eu cu femeia acêsta? Ce rătăcire o goneșce din casa bărbatului meu, dela patul copilului meu? Dómne, câtă nesocotire! De vr'o crimă nu e capabilă... o! o cunosc eu! Câtă tandreță, cât simț de onóre în inima ei!... (Bate la ușe și intră Angelica.)

Scena II.

Angelica și Hortensia.

Angelica: Întorce-ți fața, nu pot privi în ochii tei.

Hortensia: (la parte) Nu-i perdată. (Tare.) Me afli tocmai cetind biletul teu.

Angelica: Nu-mi rămânea alta... El ar fi dispărut. Ierță, îți aduc un om străin în casă... Însă decă ai sci... Îți voi spune tot.

Hortensia: Nu te întreb. Te cunosc... Nu te ai putut de tot schimbă, încât... să nu te mai cunosc. Veți, eu te-am stimat; nu ai putut deveni desonorată, eu te iubesc; tu nu poți fi nedemnă...

Angelica: Îți mulțămesc. Însă ori ce vei gândi... cuvântul nu-l pot retrage... (Cu un ton rugător și totuș resolut.) Ierță deci să-l văd și eu!

Hortensia: Fetele au dăut să-mi spună că ai sezi. Ti-o împășc.

Angelica: Nu voi fi ingrată... Ah! văd că aud pașii lui... Hortensie! Să-mi împășc și eu un copil.

Hortensia: Nu amestecă inocenta lui existență în afacerea acêsta... Te las... Te-ai rugat pentr'o odaie unde să fiți singuri... eu încui ușa după mine... d'aci 'ncolo nu me priveșce ce o să se 'ntemple? (La parte.) Am s'o vindec! (Iese și s'aude cum încuie ușa din afară.)

Angelica singură.

(Stă în gânduri, apoi dice cu un ton de desperare și suprindere.)

Ce crede ea ôre despre mine? Me crede căduță? Nu me află demnă pentru a pronunția numele copilului meu?... Are dreptate. Dumneșcule, unde am fost? Până unde am ajuns?... Mi-a arêtat calca unde ieră m'am găsit pe mine ênsa-mi... (Se duce la ușa a doua.) N'am să-l ved. Ea n'a glumit, a încuiat... Ea presupune?... Pentru Dumneșcu!... (Bate la ușe.) Hortensie! Descuie! Hortensie! (Întră Fardeșcu și alêrgă la ea.)

Scena III.

Fardeșcu și Angelica.

Fardeșcu: De ce strigi tu Hortensia, când Horățiu este aprópe? (O ie de mână și o duce la un scaun unde ea se aședă cufundată în gânduri.) De ce chiemi tu o amică, când un amant te caută? De ce bați la ușe, când ție, stând la portalul cerului, îți stă în voie a deschide séu ba acelora cari oflând cer intrare! Nu te luă după femeia aceea rece și severă, care cu o față de dominator judecă neajunsurile omeneșci! Ah! nu te luă după nime, nu gândi și nu reflectă, atunci când unul pe care un farmec îl impresórá, pe care un farmec îl innalță, îți cere realitatea unei dulci povești. Eu port de zile plăcutele cătușe ce mi-ai impus, eu îți cad la picioare; (ingenunchie) însă nu ca sclavul teu, eu sânt

rege când tu-mi dai ascultare. (Se scolă și vră s'o sărute, ea-l oprește.) Să n'aibi frică, puiculiță! Nu este lege care să-ți oprească a vedea ca printr'un vis desfătări ângerești... Am întins mâna după un pocal umplut de fericire, eu n'o trag înderept, nu-l las fără de a-l fi pus la gură. Mi-l vei lăsa, căci nu ești necerșină...

Angelica: Încetă, domnule! Nu mai sufăr atari vorbe! Îți demând ca să me părăsești.

Farđescu: Dar asta... de unde vine? Ađi inderđici ce ieri ai acordat? Ađi ai uitat ce ieri cu voie mi-ai făgăduit, s'eu ađi te încerci în arta de prefăcere?

Angelica: Nu este de loc prefăcere. Să me ascult! Ne-am v'đut la bal în ăilele trecute...

Farđescu: Erai cea mai frumoasă! Diceau, că ești regină; în inima mea ți se redică un tron.

Angelica: Îmi căđu eventaiul, dta l'ai ridicat...

Farđescu: L'am sărutat, l'am strins la pept.

Angelica: Și mi l'ai adus. Nu știi ce-mi vorbiă din ochiul dtaie...

Farđescu: Eră amorul. Un amor, născut într'un moment și menit pentru eternitate!

Angelica: Ț-am permis a me cercetă...

Farđescu: Ce ferice am venit!

Angelica: Apoi te-am v'đut în t'ote ăilele.

Farđescu: Și n' totă ăiua mai mult te-am iubit!

Angelica: Ieri... ieri Ț-am acordat un rendez-vous în casa cea onorată a amiceii mele.

Farđescu: Vorbe de milă: simțul femeiesc.

Angelica: Acum regret t'ote c'ate am făcut față de dta. Uită deci răăcita idee a unei ispite!

Farđescu: Nu, d'omnă, nu!

Angelica: (suprinsă) Domnule!?

Farđescu: Eu nu am insistat la înt'elneirea asta spre a-ți spune ieră numai că te iubesc. Aceea o puteam eu repetă mai sans g'ene în casa soțului dtaie, decât aci.

Angelica: Ești cutezător!

Farđescu: Dta acolo m'ai ascultat int'ăia-óră, și de atunci Ț-ai perdut dreptul de a-mi mai opri aci repetarea acelei declarațunii, care Ț-a clătinat deja sfințenia casei.

Angelica: Ce vrei să ăici?

Farđescu: Vreu să ăic, că o femeie, care nu a șciut a-mi opri cuvintele de amor în odăile acele unde trăiește ea cu un alt bărbat, cu soțul seu: așă o femeie, puiculiță, nu-mi impune mie cu senlințe de morală.

Angelica: (cu desperare) Până unde am ajuns?

Farđescu: (voind a o îmbrăășă) Și fiind că îți contraăice portarea de ađi cu acea mai reproșabilă de atunci...

Angelica (smulg'endu-se cu forța din brațul lui): Nu-mi mai vorbi! Am greșit... S'unt de condamnat... Dta îns' nu ai drept d'a judecă greșela mea. Dta nu ai drept de a-mi revocă promisiuni de ieri.

Farđescu: Ah! cum se p'ote?

Angelica: O promisiune dată în grăbire, st'orsă de pe buzele n'ostre ca o jefuire, e iute regretată. Ea nu me l'egă, nu me obligă.

Farđescu: În ce mod ciudat filosof'eză damele.

Angelica: Adu-ți aminte, domnule, că vorbești cătră o femeie măritată! Ț-ai uitat d'oră...

Farđescu: Ba nu am uitat nimic. Vorbesc cu d'omna Bărcescu. Cu femeia unui bărbat, care cât e ăiua nu g'ândește la d'ensa...

Angelica: Domnule!

Farđescu: Cu femeia unui bărbat, care preferă

galbenuții sei adev'eratului tesaur de iubire și de gin-gașie. El i preferă unei femei, care, neprețuită, ignorată, duce cu multă indulgență, ca să nu ăic nepăsare, un jug legiuit. Dta, cu priceperea-ți naturală, trebue să fii convinsă de nedreptatea căsăt'oriei dtaie, și totuș simulezi și totuș hesitezi de a călcă niște paragrafe ridicule? Legea la care ții, a devenit iluzorie, fiind că ea e respectată numai de dta. N'o să g'ândești mult la acel om, care stă între noi! Eu vorbesc unei femei, ce o iubesc, pe care o doresc și care, prin destinul seu d'umneăiesc, e chemată a da vindecare când un rănit i cere ajutor. Eu nu am inv'etăat a suspină. O mamă bună mi-a implinit tot ce voiam.

Angelica: (la parte) Sermană mamă! Copiii îți prefac în afurisire iubirea nemărginită.

Farđescu: Eu la femei am aflat, totdeuna milă... Ba în cele mai multe casuri și resfăătare. Bărbații lor m'au iertat când erau umani, la cas contrar m'au mustrat. După amor eu nici odată nu am oftat îns'edar. Pașunile m'au condus. Virtutea nu am g'ăsit-o în haine femeiești, tocmai lipsa ei m'a făcut atât de cutezător. Eu nu consimt cu aceia, cari plâng'end renuncie la plăceri și desfătări: eu nu cunosc iubire cu coronă de martir. Ceea ce pe alții i face ăei, pe mine me face om. Când alții s'unt cerșitori, eu s'unt poruncitor; când alții respectă taina cununiei, eu nu-mi pot legă ochii pentru a nu vedea femeia altuia care să o doresc... Tu nu me vei abate dela vederile mele. (Se duce la ușa cea dintăi, care o incuie, apoi vine la a d'oua, ride ved'end că este incuiată.) Ha, ha! Ai fost și tu precaută, cochetă moralistă. De aceea stai la ușe și te prefăceai, că strigi pe Hortensia, de a cărei indepartare te vei fi fost ingrigit.

Angelica: Ești obraznic!

Farđescu: Nu-ți șede bine aerul necăjit. (O stringe în brațe. Afară se aude vocea lui Măican. El c'ercă a intră la ușa cea dintăi și ăice: „Am să intru!”)

Angelica: (însăimăntată) E tatăl meu! De unde?

Farđescu: Remăi! Se va înt'orce. Va fi făcut madama de confidență dispozițunii ca să nu fim conturbați. Remăi! Cu un cer în brate, nu me mai intimid de conturbările lumești.

Scena IV.

Hortensia, Angelica și Farđescu.

Hortensia (intră, smulge pe Angelica din brațul lui Farđescu și ăice emoționată cătră Angelica): Ieși... (ar'etând spre a d'oua ușe)... p'acolo... în grădină... fugi!

Angelica (îmbrăășeză cu emoțiune pe Hortensia, apoi iese printr' a d'oua ușe.)

Scena V.

Hortensia și Farđescu.

Farđescu: Ce șcenă neășeptată! (Se șiteșce de a veni dintr'un ton necăjit într'unul de politeță.) D'omna de Train?

Hortensia: Renunț fără de regret la on'orea de a me num'era între cunoscutele dtaie. Nici n'avem vreme. (Afară se aud pași.) I'etă vine tatăl Angeliceii. (Întră Măican.)

Scena VI.

Măican, Hortensia, Farđescu.

Măican: Ei trebue să fie. (Devine de odată confus. Cătră Hortensia.) Pardon madame! Ea trebiuă să fie (tot mai confus) la dta. Nu pentru dta, dar tot la dta... p'ote că dsa... șei, că i s'unt tată... de sigur înțelegi... (la parte) O!

(Va urmă.)

Alesandrina Mateiu.

Despre păcatele noastre igienice și despre multe altele.

— Conferință ținută în sala mare a institutului teologico-pedagogic din Arad la 31 decembrie 1881. —

E post. Tot creștinul evlavios își trage sémă cu păcatele ce le-a făcut contra lui Ddeu și a semenilor sei, le mărturisește și-și, plăcă apoi cu sufletul cernit de căință la preot și împărtășindu-le acestuia, păstorul sufletește în puterea darului ce i s'a dat de sus, i pune în prospect iertarea cerescă, dar numai după ce va suporta penitența ce i-a dictat-o. Astfel se curăță creștinul de păcatele sufletești.

Sunt însă o mulțime alte păcate, care le comite omul, creștinul ca și păgânul, bărbatul ca și femeia, pe totă ziua, cu știință sau fără știință, cu fapta și cu negândirea; cu gândul numai nici odată. Astfel de păcate rar se mărturisesc și decât da, de comun numai atunci când păcătosul geme sub povăra asprei penitențe, drept respătă a păcatelor sale, venite asupra capului seu.

Deosebirea întră păcatele morale-religioase și celea de cari am să vorbesc este, că pe când cele dintăi se comit contra lui Ddeu și a omenilor, aceste le face omul contra lui însuși; pe când cele se mărturisesc la doctorul sufletesc, ceste ar trebui să se mărturisească la doctorul trupurilor; cele decât sunt grele, au să-și primescă respătă pe altă lume, aste însă se resbună ele însuși totdeauna încă pe acesta lume. În una convin: la amândouă categoriile sunt păcate strămoșești; și pentru păcatele giele și des repetite ale părinților au să sufere și generațiunile următoare. În fine postul te curăță, de păcatele religioase, precum și de cele igienice, decât nu au fost pre mari.

În buna credință, că am reușit a ve dispune să credeți dlor și dneilor, că nici păcatele de cari am să vorbesc ați, păcatele igienice nu sunt de cele ușorele, ca să ne putem juca cu ele, bunaoră ca și păcatele, cari le fac ochii și sprincenile:

Ochii și sprincenele
Fac tôte păcatele;
De n'ar fi ochi și sprincene,
N'ar mai fi păcate grele,
Ci ar fi mai ușorele,
Ne-am puté juca cu ele!

ve rog să-mi dați voia acuma în sesonul predicilor a ve ține o mică predicăție asupra micilor și marilor păcate ce le comite lumea față de frumoasa și singur mântuitoarea, dar totodată și aspra religione a Higiei. Și precum doctorul sufletelor de pe amvon predică preceptele igieniei morale, căci ce alta e religia decât codicele legilor despre sănătatea și salutea sufletului, așa și eu cel mai mic între doctorii trupurilor, am să espun abaterile dela legile igieniei fizice, va să dăică dela legile sănătății și salutei trușești. Creștinii cari se sunt atunși când preotul le înșiră păcatele, cam au datină a eși — câte unul din biserică; cât pentru mine sunt sigur, că n'o să pat un atare blamagiu, declarând pe cei preșenți dela început — scutiți de păcatele igienice.

În numele Higiei deci înainte!

I.

Higia, deita sănătății, acesta feciără frumósă ca lebeda, curată ca sórele și înțeleptă ca deitate ce i se atribușce, a fost fiica deului vindecării Esculap. Tata vindcă bólele și ca atare a fost patronul științelor medicinei, ier fiica eră numai conservátorea sănătății și preintimpină bólele. Asta încă e o știință și se numeșce „higienă“.

De atunci au trecut mii de ani de când acest vestit tată al medicilor dimpreună cu drăgálașa-i feciără

fure aredicați de cătră greci mai pe sus de muritorii ordinari. Ați sunt alte timpuri, alți ómeni; nu pentru că dóră ați nu s'ar mai preconisá nimelea de sfânt nemuritor; de acesta se fac și în dílele nóstre. Mai deunăți se inrolară cu ghiutura sfinții în olimpul Vaticanului din Roma. În alte privințe s'au schimbat timpurile. Ați după dícala românului mai mult șcie oul decât găina. Mai înțeleptă și mai învățată e Higia decât Esculap. Preceptele Higieni sunt tot atâte regule de aur, cari decât le vei păđi și le vei cinsti, mulți ani vei trăi pe pământ. Esculap cu medicina? Câte odată te vindecă, de multe ori trebuie să te muțameșci decât-ți póte aliná durerea și ușorá suferințele, ier când ai vátemat pre simțitor pe Higia, Esculap te părăseșce, atunci ești perdut!

Frumóse, simple și védite sunt lucrurile tale Higienă, cu tôte aceste vai cât de mic este numérul adevăraților tei credincioși! Grele și tainice cum sunt arcanele medicinei, și totuși tótă lumea e plină de medicastri, cari se simt a fi aleși apostoli ai vindecării neputințelor omenesce. Tot omul se geréză de medic, și căți din compătımire séu cunoscință pretenescă cercețéză vr'un bolnav, îndată-i și recomandă lécul infalibil spre a-l vindecá. Dar nu numai în timpul de ați dai în tôte părțile de atari medici, totdeuna eră așa.

Napoleon cel mare întrebă odată pe mareșalul seu, un om glumeț a cărui umor plăcea mult marelui beliduce. Care meserie e cea mai lățită în Paris? „Meseria medicilor“, fu respunsul laconic a mareșalului. — „Cum se póte?“ — „În câteva díle-ți aduc o statistică a medicilor“. Díua urmátore mareșalul se postă cu falca legată în foișorul unei biserici. Căți cunoscuți trecură pe lângă el, îl întrebără ce-l dóre? El se váietá la tóți de durere de másele. Fie-care se grábi a-i recomándá câte un mijloc contra durerilor de dinți, pe aceste lécuri el tóte le scrisé dimpreună cu numele persónelor în cártica ce o porțá la sine. Cu modul acestu el a însémnat peste trei sute de nume. Apoi se duse la curtea lui Napoleon și se arétá și ástuaia cu falca legată. Cesarele asemenea îl întrebá: „Ce ți-e?“ — „Sufér de o cumplită durere de másele“. — „Pune praf de pușcă muiat în cognak, și te vei vindecá“. Mareșalul muțami de sfat, se duse acasă și inserise numele: Dr. Napoleon în fruntea celor trei sute și mai bine de doctori. În altă dí sănétos și voios ieráși merge mareșalul la curtea imperială și predă acestuia cártica cu însémnările, istorisindu-i cele petrecute. Napoleon rise cu dulce și recunoscú și dēnsul, că nu numai în Paris, ci în tótă lumea medicii sunt mai mulți.

Am auđit dícēndu-se, că ar fi undeva o țeră, unde medicii de profesiune se plătesc cu anul, dar numai decât pacientul în decursul anului întreg a fost sănétos, la cas de bolnăvire, medicul la anul nou se alege cu buzele umfláte; ba mai are să-l cureze și să plătescă contul farmacistului. Veți díce dvóstre, că atare modă ar trebui să se introducă și la noi. E bine, eu primesc. Primesc pentru un onorar bun anual a garantá de sănétatea pacientului care s'ar pune cu mine la tocmelá. și me îndatoreșce sub pedépsa d'a perde onorarul, a-l curá și scápá de tôte nevoile trușești, cu exceptiunea acelora despre cari se díce că contra lor „non est medicamen in hortis“. O singură condițiune aș pune: Să respecteze preceptele igienice și să nu facă nici odată păcate contra lor.

Aceste regule se cuprind în urmátorele „șapte taine“: 1) aerul, 2) apa, 3) nutrēmēntul, 4) căldura, 5) lumina, 6) mișcarea și 7) somnul. Când vei fi păđit și ímplinit aceste taine așa precum se învăță aci, în salá, unde de dóuē ori pe sétēmână se tálcușce simbolul credinței igienice, atunci cu fapte bune te-ai învărednicit, vei ajunge adánci bētránețe, bucurându-te de díle

Elsasia și Lotaringia.

dulci și senine, căci în linerețe ți-ai împletit o cunună, pururea verde: cunună virtuților igienice. Ier de nu vei pădi aceste reguli de aur, perii-vei de mulțimea păcatelor!

Aerul e cel dintâi și cel mai ieftin nutriment. Cu toate aste aușisem mai nu șciu când dîcînd un om cătră celalalt: „Eu nu trăiesc din aer“. La aceste vorbe atăt de nerumegate me apropiat de ei și cu o indiscrețiune igienică ciului sê-i aud ce vorbesc.

— Dle epitrop, — dîse unul dintre ei, — me rog cu aplecăciune sê binevoiești a-mi mai da cătiva florini din restanța salarului ce am la stim. dvostre.

— Nu pot, dascale, nu-s bani în cassă! Pe școlă e o datorie, de mai multe mii de florini, ađi-măne se vinde la dobă, decă nu ne vom ingrigi de un al 3-lea popă, harnic de a incassă birul și a face ordine în comună. Până atunci ai sê aștepti.

— Dar me rog de spectat dvostre, eu încă nu mai pot trăi din aer... și...

Nu ascultai mai departe, pentru că auđind de repeșite ori vorbele cele din urmă din gura unui învătător, m'am dus necăjit. Se vede, eugetam întru mine, că pe timpul când a umblat acesta la preparandie nu s'a propus igiena.

A dîce, că omul nu trăieșce din aer, este cel mai mare neadevăr. Întreb eu, din ce trăieșce omul din momentul nașcerii sale până a nu cunoșce laptele, ce câte-odată durază mai multe dîle? Din aer. Din ce a trăit dr. Tanner (decă e adevărat) 40 de dîle? Pe lângă apă, din aer. Se șcie, că dr. Tanner pretindea a i se aerisi des odaia sub timpul remășagului. Dar ore bolnavii cum ar putē trăi șeptemăni, ba luni întregi fără alimente, decă nu ar avē aer? Sēu bieții soldați în rebel, când nu arare ori dîle întregi sînt lipsiți de ori ce alt aliment; singur aerul curat i sustine.

O spun dară sus și tare, ca sê me audă și dascălul cel cu lēfă în restanță, că aerul atmosferic care inveșce rotogolul pămēntului până la 12 mile, este primul și indispensabilul nostru aliment. De ori ce alt aliment sēu beutură poți fi lipsit mai lung timp, când însă ți se va detrage aerul, în câteva minute ajungi în sinul lui Avram, sēu precum bocesc babele nōstre.

„Ai pus fața la pămēnt,
La pămēnt la ierbă verde,
Ca sê nu-ți mai trag neđeje“.

Eram încă băet mai mic decăt ca sê me fie fost dat tata la școlă, când o întēmplare de care și ađi me infior, m'a făcut sê recunosc că fără aer nu poți trăi nici două minute. Trei băeți, între cari și eu, ne jucam cu o bute de curechiu gōlă; deodată butea se rostogoleșce cu fundul în sus și eu me vēd sub bute, până când ortacii se urcă pe fund și încep a bate cu picioarele marșul ostașilor. La început îmi plăcū cum merse, și dedean și eu la tact, după câteva secunde însă nu mi mai plăcū sub bute, și strigai sê me lase sê ies. Camerađii bat doba și nu me aud. Strig și mai tare, dau în bute, tot însădar, lor le place marșul. Atunci eu simțind că-s aprōpe sê me innec, me opintesc din toate puterile unui desperat — eră luptă pentru esistența, și imbord butea, de pe care hoții de ortaci cad de a dură. În fine am scăpat; ține-te apoi la nouă luptă, lupta dreptului contra forței. Băetul de atunci s'a făcut om, și încă bărbat unei femei, dar butea de curechiu n'o mai pōte uită, ba nici curechiul nu-l mănăncă decă e din bute.

Gluma la o parte, dar astfel de atentate la sănătatea și viața omului, de și nu de un periclu atăt de iminent, le comit forțe des nu numai copiii ignoranți,

ci și omenii procopsiți. Sê mai aducem spre ilustrare un exemplu din cele multe. În casa dlui Grivițan gintea latină se înmulțesc cu o nouă odraslă. Am đis, că nutrēmēntul cel dintâi a omului este aerul atmosferic. E bine, micul dorobanț e cerbicos, nu-i place aerul ce-i se imbie, el nu dă sēm̄n de viață. Atunci o mână aspră și nemilōsă îl prinde, îl redică în sus, îl scutură, și stropindu-l cu apă rece îl face vrēnd-nevrēnd sê se îndōpe de aerul din casă, ce lui nu-i place. El face o inspirațiune profundă, dar numai pentru ca cu un plāns jalnic sê protesteze contra acestei tractări neigienice. Protestul însă nu se consideră, ba părinții și toți cei de față se bucură de aceste vaietări, căci sînt semnele unei vieți noi, dar sânta Higia clatină din cap; aci ierăși s'a comis un păcat igienic strămoșesc, care se imprimă copilului îndată la nașcerea sa. Au nu e păcat a forță plāpānde și vestalele organe sê se umple de un aer infect, stricat și necurățit prin lacomia omenilor din casă, cari cine șcie de cāt timp țin ușa și ferēștile hermetic închise, sub cuvēntul ca sê nu ajungă aer rece la mamă. O credință deșertă în care trebuie sê creșcă mititelul nevinovat! Decă desele atentate asupra lui comise pe cāt timp va trăi, nu-i vor curmă pre curēnd viața, este, că băetul e „odrasla unui rege“ și „viță de stejar“, și apoi stejarul suportă mulți viscoli, fără ca sê-și plece vērful. Dar sê nu se încrēdă nimeni în tărîa constituției sale fizice, precum nu ne putem încrēde în cea politică, sub care toți gemem astăđi. Stejarul cel mai falnic la aparință decă rod cari la rădecina lui, se istoveșce și pierē.

II.

Avem frică de aer, de acest dar al naturci, pe care Dđeu cu atăta îmbelșugare l'a dat creaturelor sale, singurul nutrēmēnt pentru care încă nu plătim dare de consum. „Asta pe noi nu ne priveșce“, vor eugetă unii dintre dvostre, „noi nu avem frică de aer, am petrecut noi la munte la porșorei o đî întregă, am dormit sub cerul liber totă nōptea și nu ne-a fost frică de aer“. Da, vēra, când aerul adie lin și când zefirii nopții se îngănă cu visurile creerilor învāpăiați de „vinul care veseleșce inima omului“. Iēn sê vedem, cāt timp petrecem în aerul liber iērna? Nu vorbesc de țeranul muncitor, el șcie aprēțui aerul fără d'ai cunoșce importanta însămnătate. Domnii sînt mai păcătoși în asta privință. Se școlă dimineța la 8 ore, plēcă la birou sēu la școlă etc. care nu pōte fi mai departe decăt cale de 5 minute, petrece acolo mai de multe ori tot ședēnd la mēsă până la 12 ore; atunci plēcă drept acasă, alte 5 minute, unde remāne până după prānđ, când apoi o ia ca în fugă până la cafenea, care de comun e cea mai d'aprōpe, dar sê dîcem că tot în 5 minute face drumul. În cafenea stă într'o atmosferă unde toate sînt în abundență cu excepțiunea oxigenului, a acestui element de viață, fără care nu poți nici trăi, nici chiar vegetă, după ce ore întregi cu hăloșie și-a încărcat plāmānile, dic hăloșie, pentru că în cafenea sēu se dispută sēu se jocă de biliard, în amēndouē casurile trebuie sê inspire mai adānc. Plēcă apoi ierăși la lucru, făcēnd o cale de alte 5 minute, de unde numai sēra vine acasă ca sē nu părăsēsćă odaia până în alta đî, când se începe de nou vērtejul în acest „cerculus vițiosus“. Făcēnd suma, rezultă 20 minute timp petrecut în aerul liber în 24 de ore față cu 1420 de minute petrecute în aer închis și mai de multe ori stricat de pulbere, fum și alte ingrediențe de putrejuni animalice. Căți diregători, advocați, profesori, comercianți pereurg totă viața lor după calapodul descris! Unii din ei pretind a fi făcut din destul cerințelor igienice decă fac o preumblare de 1/2 sēu 1 oră pe đî, sēra când aerul e cel mai puțin curat, și pe trotuar pe lângă prevăli pe unde trebuie sê inspire ae-

rul alterat de produsele industriei și de eshalatiunea lumii multe ce undulează pe asfalt.

Flăcări petrec cevași mai mult în aerul liber, dar ierăși numai pe trotoar pe timpul când iasă lumea damelor: și cu toate tineretul, junimea noastră de aur este mai păcătoasă. Din care privință? me va întrebă cineva din ei. Din aceea, că cu cât timp amblă ei mai mult pe afară, cu atât și întreit mai mult stau ei în cafenele plus ospetăriile, cari în lipsa unei familii iubitoare le dau mârșavul adăpost. Ospetăria și cafenău este, unde trebuie să se scutescă bietul flăcău în totă ziua cel puțin de trei ori, fie acea sânta și de Crăciun seu chiar de Paști. Mari păcate sânt aceste, fraților garsoni, eu aci însă nu ve pot ajuta. Mergeți până nu e târziu la doctorul sufletelor, la un preot după rânduieia lui Melchisedec, incunjuțați de trei ori altariul, ca și Isaia să dântuiescă de bucuria întorcerei vostre!

Astfel sânt bărbații. Dar damele? Sper, că pre stimulatele noastre dame me vor iertă decât la înșirarea păcatelor nu le-am dat întâiatatea. Au și dlor păcate igienice. Ceea ce vedem la damele noastre, este, că nu le vedem decât rar esind la aer. Și aci pörtă vina bărbatului. Bărbatul are lucru mai serios și mai de lipsă decât, ca să-și pörte nevêta seu copiii la preumblare; singure femeile nu es bucuos, pentru că ce dice lumea decât le vede tot pe stradă. Cea mai mare laudă ce pun bărbații pe femei e când dic: „Tot acasă seude, n'o veți nici odată pe stradă“. Ietă prejudețe bărbătești asupra cărora femeile noastre atât de jelose de bunul lor nume, nu se pot aredică. Nu putem însă scusa femeile, și nu li se iertă păcatul d'a nu-și scote copiii la aer; aci totă vina cade pe capetele dlor. Las, că bieții copiii în etatea cec mai fragedă numai atunci se pot bucură de acrul liber pe 1/2 ora, când e soare, dar acasă încă sânt arestați în cea mai mică, mai întunecată și mai puțin aerată cameră a locuinței, pe când „salonul“ odăia cea mai spațioasă și sanetă, stă golă, pentru că visitele sânt rare și scurte. Frica de aer aci e grozavă. Mititeilor totă ierna nu li se dă voie să iesa din casă. Primăvera și tòmna rar. Ași nu, pentru că e vânt; mâne nu, căci e plóie; poimâne e noros și suflă ungurianul. Vera se scot și ei afară, dar totă noptea dorm în cameră cu fereștile închise, ca „să nu se recescă“. Dar dnelor mame și dni tati, pentru ce timp creșceți dvostre aceste mlădițe; ce stejar se va innălță din aceste vițe sădite în grădina de sticlă? Ore așa s'au crescut și curcanii cari „Colo în Plevna la redate stăteau voinici mii și sute“?

Frica de aer ajunge la culme când acela vine în forma de curent „Curent de aer“ (vulgo Zug), cuvânt infrișat care împle de gróză pe mic și mare. Mi-aduc aminte din pruncie, cu câtă spaimă fugiam de sub pörtă când strigă mama cătră mine: „Fugi d'a colo, nu sta în Zug!“

Neavând ideie despre aer și despre curent, mi-închipuam pe acesta de un bălaur, care e nevêdut și omoră copiii cei rei. Aoleo Dómne, dar ce se dicem despre, conductorii trenurilor dela căile ferate, seu despre luntrași, marinari, ca să nu amintim de pécuararii noștri dela munte?! seu cine se bolnăveșce mai curând, boerăsa care se fereșce de curent seu fêta de casă, care în totă ziua stă în curentul dintre ferești și uși, și afară de acea sêra la pörtă ierăși în curent aștêptă să-i vină bădița? — „Aceștia sânt deprinși bre cu asprimea aerului, cum ne vorbești așa ceva!“ Astfel ni se reflectă totdeuna la d'aste. Tocmai aci e buba, că nu se deprind ómenii la tóte schimbările din atmosferă și pentru aceea apare curentul de un inimic atât de infrișat. Leul e o fêră selbatică, care te slășie în bucăți, dar mintea ómenesca și-l îmblânșce până te lasă să-ți víri capul în gura-i căscată, fără să te va-

teme. Nu aerul rece și próspect este nouă dușmă, ci cel cald și stătut de după cuptor. Cei ce se tem de aer sânt întocmai ca șórecul din povestea lui Isop. Un puiu de șórec esind întâia-dată din cuib, repede și înspăimântat fuge napoi la mamă sa; „aleo ce bidiganie grozavă vêđui eu“, — strigă cătră muma-sa, — „cu creșta roșie, cu còda mare, cu pinteni și unghii mari, el strigă tare și eră să me mânance. Eu tocmai me jucam cu o ființă drăgalașă, care avea un cap rotund, o còdă frumósă, niște picioruțe de mêtasă, și mi se arêta fòrte pretenósă. Abiá apuc să se îndeparte infrișatul de cocoș, îndată me duc ieră la drăguța de pisică.“ — „Sêrmâne băete, dișe șórecóica bêtrână, nu șóii tu, că cel ce facesgomot mare, rar e periculos, dar totdeuna să te fereșci de cel ce-ți măgulesce“.

(Finea va urmă.)

Dr. G. Vuia.

Suvenirii și notițe de călătorie.

(În Transilvania, România și Dobrogea.)

(Urmare.)

Aceste mi le povestă ciceronul meu pe când imi făceau eu esplorările mele pe la marginile belților. Voiam chiar să-l întreb de unele casuri, când deodată se apropiară de noi o cêtă de vre-o 10—12 ómeni, unii cu fesuri, alții cu turbane pe cap și începură a întrebă pe ciceronul meu ce caut pe acolo? ce voi face cu plantele ce le sap din marginea lacului și din mlaștine? Pe mine nu me putură întrebă, căci eu nu șeiu nici limba tătărăscă, nici cea turcescă. Ciceronul meu imi spuse dorința óșpeților noștri și me întrebă ce respuns să le dee. În privința aceștia ciceronul meu eră aliat cu ceta curiosă, dênșul eră pòte mai curios să șeie decât dênșii, că ce voi a face eu cu acele plante, dar până acuma nu avu cutezarea să me întrebe. Întrebarea pusă i eră și lui tare binevenită.

Respuns trebniă să le dau, înse ce? Să le țin prelegere despre însemnătatea științifică a recoltării acestor felii de plante, ar fi fost predică la petrii. În urmă le-am dat esplicări pe cât am putut ținând cont de priceperea lor. Ciceronul meu le talmăci pe turcesce. Dar de pe feție se vedea, că nici unul nu eră mulțumit cu esplicările ce le-am dat, ma ciceronul meu nu putu înăduși observarea, cumcă scumpe trebuie să fie acele plante decât eu merg din un ținut atât de depărtat, din nordul Transilvaniei, pentru a le recoltă de pe lacurile dela Megidie. Am vêdut cumcă ómenii mei nu-mi dau cređemânt. În urmă imi părú bine, că nu mi se pregătiau lucruri ca dlui Brassai, renumitul profesor dela universitatea din Cluș, pe carele botanizând prin niște lacuri din câmpia Transilvaniei, il prinse niște țerani sub pretextul, că e șolomonar, și erau pe aci să-l tracteze ca pe șolomonar, de cumva nu ar fi venit la moment niște domni ce-l cunosceau și cari l'au scos cu viêtă.

După ce mi-am terminat investigația pe lacuri, am început a recoltă pe lângă drumul de fer și în giur. În o depărtare aud șgomot, me apropiu mai tare, ciceronul imi esplică. În un bordeiu nu departe de noi eră musică turcescă. Ne-am apropiat mai tare, eram curios a cunòșce aceștia musică. Niște accente jalnice, lipsite de ori ce armonie musicală ajunse până la urechile mele. Aceste sonuri aveau multă asemănare cu sonuri de ghtară și erau înșoțite de cântece și mai nemelodióse, ce urechia occidentalului anevoie le pòte suferi. Ciceronul mi-a spus cumcă acel bordeiu eră o crișmă turcescă. De aci mi-am esplicat totă disarmonia acelei musici.

Și fiind că vorbesc de muzica turcească, se ve-vestesc cumcă acesta am auzit-o și în Constanța. În o seră ni-am propus mai mulți prietini să ne delectăm odată și la această muzică. Acesta am și făcut, cercetând așa numitele cafee chantante turcești, de cari erau mai multe. În o cafenea eră societatea concertantă compusă din 3 persoane. Una avea un instrument ce semănă cu o violă mică, lira, altul cu un instrument ce semănă cu ghitara, ier a treia eră o cântăreță, nu prè farmecătoare, ce cântă cu gura și se acompaniă cu un instrument ce semănă cu tamboleta italianescă, darah. Aceste societăți se vede că infățișeză la Turci aceea ce sânt lăutarii nosti seu Volkssängerii nemțești. Am ascultat mai multe piese, însă tôte mergeau numai după un calapod. Mai mult am compătimit pe bieta cântăreță, ce eră îmbrăcată fôrte curios și mai făcea din când în când și câte o săritură cancanică, care scotea niște sonuri vaetătoare și disarmonice, și pe ici côle nici nu le putea suî așa sus cum ar fi voit. De multe ori mi se părea a auđi pe cutare cantor de prin unele biserici de ale nôstre cântând câte o pricésnă fără nici o regulă musicală, după glasul și regula gurei.

Am constatat, cumcă muzica turcească, pôte și la alte nêhuri orientale, pörtă timbrul unui spirit melancolic, jalnic, molatic și nearmonios. Ici côle se mai vi-reșce câte o întorsătură mai plăcută. Muzica lor este oglinda vieții și a influinței ce eserciteză asupra lor clima, modul de viață și tôte instituțiunile lor religiose și morale. Melodiile lor sânt în genere jalnice.

Dar se revin la firul meu!

În locuința dlui subprefect am mai învățat ceva nou. În o sală dau de un aranjament abătător, în mod oriental. În fruntea salei se află o largă catedră învelită în tapete orientale și pe acesta pe lângă pãrete se aflau câteva scaune frumoșe împlate, însă fôrte mici, ier orientale.

Când am sosit cu subprefectul dela gară, un turc îl așteptă în vestminte serbătorești. Dl subprefect îl invită să între. Turcul avea ceva plânsore, întră în casă își face complimentele îndatinate, apoi fără să aștepte invitarea își lasă pantofii (o specie de încălțăminte ca și sandalele italiene,) și se suie desculț pe podiu și își ia loc pe un scaun; dl subprefect ia loc pe alt scaun vis-à-vis de el. Turcul începe a-și spune plânsorea, ciceronul meu carele serviă și de tãlmăcitor, tãlmăci plânsorea pe româneșce. Dl subprefect i spune rezultatul, și Turcul se declară prin gesticulațiuni mulțumit.

— Așă-i datina pe aici, — îmi răspunde dl subprefect, — noi nu putem să o stricăm, trebuie să le dăm pace, să le respectăm.

La dejun fui invitat la șeful de stație cu numele Grigoriade, de naționalitate grec, unde făcui cunoștință cu căpitanul dela statul major Șaguna, carele eră în comisiunea pentru măsurarea topografică a Dobrogei. Acesta ni povesti între altele, cum un păstor-mocan, de cari se află o mulțime în giurul Megidiei, vedându-l odată măsurând pe câmp și necunoscându-l după uniformă a fi căpitan, ci cel mult un suboficier, îl întrebă din depărtare.

— Măi domnule! Ai de grijă să nu pui plecat teodolitul, căci atunci nu ți-s'a sfti măsurșul, ți se va nașce un unghiu prè mare.

Dl căpitan, auđindu-l vorbind de teodolit, îl chieamă mai apròpe, fără a se supăra pentru „măi“. Păstorul apropiându-se își recunoscù greșelă, apoi i povesti cumcă și dënsul a umblat odată la măsurat cu teodolitul prin munții Tirolului, ca sergent la statul major resp. la institutul geografic austriac, apoi i povesti cum dënsul șciă mai bine să întocmescă teodolitul și mesa de măsurare; i vorbi cu multă cunoștință despre tôte

instrumentele de măsurare, ma în cele din urmă, începù singur să le întocmescă.

Căpitanul Șaguna remase uimit de acesta iscusință a unui simplu păstor român din Transilvania.

— Așă sânt chiar și păstorii la dvôstre, ei apoi atunci n'aveți a ve teme de nimică. Viitorul dvôstre este asecurat. Un popor cu atâta minte naturală nu pôte să piără, trăieșce în veci...

Astfel sfârși dl căpitan Șaguna povestea sa.

Preumblându-me pe strade, făcui cunoștința unui comerciant grec, înaintat în etate, carele șciă bine româneșce precum și alte limbi. Dela acesta, folosind ocașiunea, am primit cele mai multe informațiuni. Mi-a descoperit cumcă cetățenii din Megidie sânt prè mulțumiți cu administrația românească și cu tractarea dlor de Român.

— Să fi vedut dta dle ce eră pe aici numai cu vre-o 4—5 ani înainte, atunci nu eram siguri cu nimica. Cercheșii ne jăfuiau diua mare și nime nu ne luă sub apărare. Astădi însă sântem liniștiți, putem lucră în pace, nime nu ne conturbă afară de bandele de hoți bulgărești, cari ne mai viziteză din când în când. Eu petrec aici de peste 20 de ani, am petrecut multe și am vedut multe... Dar nu aduni și dta petrii? De mai mulți ani a umblat pe aici un domn cu numele Peters și a adunat multe petri din tôte părțile, eu l'am purtat peste tot, căci nu avea cu cine să se înțelgă pe aici. Nu cumva poștești să te duc și pe dta de acolo; eu cunosc tôte acele locuri. N'am mai auđit de acel domn, un om bun și învățat... Nu șciu decă mai trăieșce.

Diua petrecută la Megidie a fost una din cele mai avute din călătoria mea. Afară de bogata mea recoltă botanică, mi-am înavușit cunoștințele cu multe lucruri ce pôte în viață nu le cunoșceam. Cu suveniri plăcute m'am rentors. La gara Megidie făcui cunoștințe cu medicul de plasă dr. Șuș, carele îmi dede unele informațiuni despre bólele tifoide de cari suferè acest oraș.

Dar înainte de a-mi încheiă capitulul despre excursiunea mea la Megidie, voiu ilustră dișele mele de mai înainte despre bandele bulgărești cu un exemplu, apoi voiu merge mai departe.

În comuna tătărăscă Gherengec, plasa Mangaliei, chiar pe acesta vreme a făcut jăfuire o bandă de hoți bulgari. Tătarii se aflau pe la orele 9 din seră în giamiă (biserică) 60 la număr, cadănele (femeile turcești) erau a casă, de nu merg la giamiă. Pe când acestia aduceau rugăciuni lui Allah și Mohamed, trei ómeni cu figuri schimosite intrară în giamiă înarmați din tălpi până în creșcet cu cutite, revolvere, pușci Winchester, Peabody, Martini. Unul eră mscat. Le comandară să nu facă nici o mișcare, apoi aleseră 5 pe cei mai avuți dintre fruntași și-i scóseră afară, ier celorlalți le comandară să se pună cu fața la pământ și să rămână în linișce, căci altcum vor fi pușcați. Tătarii se supuseră, ier bandiții eșind afară încuiară ușa, lăsară păzitori la ușe și la ferești, ier pe cei legați i duseră la locuințele lor pentru a-i jăfui. Aci începură torturile cele mai selbatice pentru a le stôrce banii. Dela unul a luat 5000 lire și mai multe salbe de aur, după ce l'au acoperit de rane. Ceilalți au fost tăiați, împușcați și rêu răniti, dintre cari unul a și murit. Întru aceea soseșce un călăraș dela Mangalia ca să esecute niște mandate. Acesta auđind larma din cuartirul seu se îndreptă spre giamiă. Aci începe lupta cu bandiții bine armați, pe când dënsul nu avea decăt singur sabia. Lupta fu neegală, însă călărașul nu o parasi până nu cădù mort în un lac de sânge, unde fu găsit cu mâna pe inimă și cu sabia lângă el. Mórte de erou.

Bandiții în frica de a nu fi surprinși de alți călărași, părăsiră comuna. Numai după depărtarea lor ve-

niră ceilalți tătari și deschise gîmă, liberând pe cei închiși.

Administrația luase măsurile cele mai energice și și puse mîna pe câțva bandiți.

Astfel de jăfuiri s'au întemplat foarte multe. Chiar când me aflam în Megidie a sosit o arătare despre un

asemene cas ce s'a întemplat în plasa Megidiei, care, ca și Mangalia, este mărginașe cu Bulgaria.

Eră vorba atunci a se institui un cordon puternic pe totă linia de graniță între Dobrogea și Bulgaria.

Voiu încheia aici, spre a continua mai târziu.

Dr. A. P. Alexi.

La anul nou.

An nou!

Cuvinte tocite, totuș ce farmec răspîndesc ele!

Diua de anul nou e o di întocmai ca cea din urmă a anului trecut și totuș ce diferență este între ele. De și doră nimica nu s'a schimbat, toate ni par mai dragălașe, casa în care locuim ni se pare mai amicală, oamenii mai buni, cerul mai senin, căci și soarele par că străluce mai luminos.

Și pentru ce ni se presintă toate aceste într'un colorit atât de plăcut? Pentru ce ne par toate schimbate? Pentru că în internul nostru s'a făcut o mare schimbare, și sub impresiunea acesteia, ochii noștri vîd toate în altă față.

În apretierea lucrurilor foarte mult atîrnă dela impresiunea sub care le privim. Bine dispuși, de multe ori mediocritățile ștîrnesc în noi plăcere; ier indispuși, nu găsim farmecul ce ne-ar înveseli simțirea.

La anul nou fie-care om se așteptă la vr'o înveselire, toți speră un ce îmbucurător dela el; ietă pentru ce îl primește dară tot ênsul ca transformat.

Dar apoi speranța și bucuria dispă și ele cu 'ncetul, căci nici un an nou nu este în stare a realiza atâte pretensiuni cu câte îl întimpină omenimea din toate părțile.

Unele însă totuș se realizează. Acesta convingere ne îndemnă și pe noi a veni sê urăm onorabilului nostru public cetitor an nou fericit!

Făcută acesta dorință în general, ne luăm voia a ne exprima unele urări și în special!

Firește, că vom începe la cetitórele noastre. Numai pentru aceea nu aduserăm epitetul „frumöse“, ca nu cumva cineva sê aibă privilegiul a dice, că facem un compliment. Complimentele de regulă sînt numai niște vorbe góle, dar cetitórele noastre merită mai mult decît vorbe góle. Onóre lor, căci fac parte din acele puține femei române, cari mai cetesc — româneșce.

Celelalte? Dar sê tacem, căci damelor nu le place când cineva le spune adevêrul. Și am avé multe „adevêruri“ de spus damelor noastre, căci pe cât de admirabil este rolul ce destinul le-a croit, pe atât de slab îl vedem represintat. Le dorim un succes mai bun!

Dela femei ne 'ntórcem la bărbați, și între acestia clerului i compete locul de onóre. Lui i compete, dar de un timp încóci începe a nu-l cam merită. Au trecut timpurile vechi, când preoțimea eră „cu crucea 'n frunte“ la bine și la réu; lucsul și vanitatea a pîtruns până la altar; vedem cu durere, cum unii rătăciți ar vinde și pe Christos de pe cruce. Dorim clerului — preoți după rënduieála lui Melchisedec!

Preotul și soldatul sînt frați de cruce. Greșela pe ambele cariere se pedepsește aspru — decă pécătósul e de rang mic. Decă cineva e naționalist mare, și aici și acolo, remâne pe jos. Sê vorbim dar despre soldați. Dar despre ei este cam gingaș a vorbi. Nici ei nu prê vorbesc, ci fac. Nici nu vorbescă ei, ci numai facă — onóre națiunii lor!

Funcționarii statului reclamă locul al patruze. Ei de multe ori reclamă și mai mult, căci unii din ei sînt de părerea, că statul e pentru dênșii și nu dênșii pentru stat. Ier alții ar voi sê fie conducători naționali, par că ar puté conduce pe cineva acela care ênsuși e legat. Le dorim sê nu mai facă politica, de óra-ce a lor politică e nepolitică.

Diragătorilor mai mici le dorim, ca Dumneđu sê-i ajute, ca din lefi de câte 800—1000 fl. sê potă trăi și în viitor ca niște baroni, sê-și țină equipagiuri, sê pîtrécă véra la băi, sê dea ierna serate și sê-și mai cumpere și câte o moșióră.

Advocații, acești ómeni așa numiți „independinți“ ai nostri, cari în anii din urmă deveniră atât de ocupați, încât numai ca niște rarități se vedeau la diversele întruniri româneșce, sê mai resufle în anul viitor după atata oboselă, și sê le deie Dumneđu și câte un moment liber, în care sê se potă ocupa și de cauze naționale!

Publicul românesc, atât de iubitor de petreceri și de óspeți, sê se veselécă și în anul viitor, bucuria lui sê fie și mai mare, cãpétând un óspe nou, dar acest óspe sê porțe numele — Zelul Național!

Academia Română în anul trecut a suferit de multe ori de bóla secetei în ședintele sale, încât de multe ori n'a fost „nimic la ordinea zilei“. I dorim din tot sufletul, ca în viitor sê fie deplin sãnétóșă și sê nu mai sufere de asemenea bóla, căci acesta ni se pare prê scumpă.

I-aș dori ceva și diuaristicii naționale, dar acesta numai cu dorințe píe nu mult se poté ajuta, ier publicului nostru îndeșert i vorbeșci, par că ai bate tóca la urechea surdului.

Damele noastre, (cine n'ar reveni bucuros la dame?) cari ne încântă cu frumșetea și costumul lor național, sê ne mai încante și cu limba româneșcă!

Învêțătorii noștri sê aibă trei lucruri pline: capul — de invêțătură, șcôla — de prunci, și punga — de bani; trei lucruri góle: cartea în care se înscriu absentții, libelul prin care se plâng că nu ș-a cãpétat plata și carcerul școlar.

Bisericile dela sate sê aibă preoți harnici, ier preoții sê umble tot în biserici bune, și poporul sê audă niște predici potrivite trebuințelor sale de toate zilele.

Petru Pipóruș.

Reuniunea femeilor române din Selagiu.

Proces verbal

Adunarea generală constituitoare, ținută în Șimleul Silvaniei, la 18 nov. 1881, sub presiul dnei Maria Cosma, președintă interinală.

I. Dómna presidentă interinală Maria Cosma prin câteva cuvinte bine simțite aduce la cunoșcința adunării generale, că abia după un interval de un an, dorința dómnelor române din Selagiu, de a se constitui în o reuniune e satisfăcută. Ministeriul de interne a provêdut cu clausula aprobátóre statutele, ce le presentéză, cerênd a li se da cetire și mulțãmînd pentru încrederea de până aci, declară ședința deschisă.

Dșóra Elena G. Popu luând cuvêntul, între repețițe aprobări rostú urmátórea cuvêntare:

Onorabilă adunare generală!

A trecut un interval aproape de un an, decând nu ne-am văzut și nu ne-am consultat asupra afacerilor întemeinței noastre reuniuni; căci de o parte au sosit cam târziu și statutele aprobate, de alta parte se iviră pedeci, cari au întârziat până ađi convocarea adunării generale de constituire. Cu atât mai mare este bucuria noastră ađi când ne vedem întrunite în număr atât de frumos.

Înfățișarea atâtor dame din părți îndepărtate pe timp de iernă, este dovadă, că femeile române Selăgene sânt părunse de chiemarea lor sântă și sublimă și nu cunosc sacrificiu, nu ostenele, când are trebuință națiunea de ficele ei, ci au alergat inspirate de zel nobil, cu toate spre a pune pétra fundamentală aceluia edificiu măreț a cărui devisă sacră este: „Înaintarea învățământului poporal și a industriei de casă cu deosebită privire la seculul femeiesc din comitatul Selăgiului”. Nobilă și măreță ideie; dar grea problemă de realizat.

Însă greutățile dispar acolo, unde vre-o ideie salutarie este îmbrățișată cu atâtă zel și căldură, precum este ideia, pentru care ne-am adunat ađi aci, căci sânt firm convinsă, dōmnelor, că fieșce-care dintre noi au șciut și simțit necesitatea unei reuniuni referitoare la starea culturală a poporului nostru cu deosebită privire la creșcerea copilelor române din acest comitat.

Da, a copilelor române, căci de multe ori s'au repeșit, că viitorul și sōrtea unei ginte depinde în mare parte dela femeile ei bine séu réu crescute. Istoria ne-au notat următōrea întrebare a împératului Napoleon I, cătră madame Campagne; „Ce-i lipseșce junimei din Franca, pentru ca să fie binecrescută?” — „Femei culte, Majestate”, — respunse Campagne. — „Da, ai dreptate”, — dișe marele monarc. Trebuie să fim cu multă atențiune la educarea fetelor noastre pentru a da națiunii femei culte, cari să șcie creșce și recrea junimea de care este legată speranța și prosperitatea nēmului nostru”.

Este deci evident, că ómenii cei mai mari și celebri au fost și sânt de convingerea, că prin creșcerea rațională a seculului femeiesc se póte efeptui reformațiunea salutarie a unei națiuni întregi.

Aceste și alte motive grave au considerat și femeile române din Selăgiu, când în 21 febr. 1880 au luat inițiativa de a se constitui într-o reuniune. Ađi am ajuns în stadiul, când dorința de atunci a devenit lege și datorința pentru noi. Cu diua de ađi ni se deschide un câmp de labóre unde fieșce-care Română va fi mândră a lucra din toate puterile în interesul cauzei noastre.

Deci ađi, surori române, să luăm firma și invariabila rezoluțiune, că vom ținti toate aspirațiunile noastre întru ajungerea scopului nostru, căci geniul român ține cont de pașul, ce-l facem ađi și ne-a cere socotéla la timpul seu. Atotputintele, cu nemărginita-i bunătate, să bine cuvinte munca noastră și să ni dea darul seu cerească a vedé în curénd realizate speranțele legate de juna noastră reuniune!

Și acum terminând, cred, că voiui satisfacé dorinții generale, rostind mulțămirile noastre onorabilei dōmne presidente pentru ostenele și fatigiile ei, făcute în interesul reuniunii! (Aprobări!)

În urmă dl Demetriu Suci, avocat și secretar interimal, salută ideia ivită de a se înființa o reuniune a femeilor române Selăgene, unde dșōra Elena G. Popu observéază, că ideia a eșit dela dna Emilia Popu nasc. Marcus.

La I. Cuvéntul de deschidere, precum și vorbirile amintite se ascultă cu plăcere; iér dna Maria Cosma,

la rogarea adunării, primind conducerea consfătuirilor sub durata constituirii, prin secretarul interimal Dem. Suci dă cetire statutele aprobate.

II. După cetirea statutele, pentru înlesnirea constituirii definitive, se propune esmiterea a două comisuni: una pentru conscrierea membrilor și încassarea tacșelor, iér alta pentru revederea rațiociniului asupra speșelor ivite pân'aci.

La II. Prin urmare, adunarea generală esmite din sinul seu și anume: Comisiunea pentru conscrierea membrilor și încassarea tacșelor, constatătōre din membrii: dna Emilia Popu n. Marcus, dna Eleonora Nichita nasc. Simocu și dna Nicolau Păcaș. În comisiunea pentru revederea rațiociniului pe dna Clara Maniu n. Coroianu, dl Gavril Trifu și dl Vasiliu Popu, cu acea îndrumare, ca raportele să le prezenteze sub durata adunării. După aceste ședința se redică pe 1/2 óra pentru consultare, înscrierea membrilor și revederea rațiociniului.

III. Espirând timpul prefipt, adunarea se continuă sub aceeași președință, cu care ocașiune, după programa primită, vine la rēndul afacerilor referada comisiunii esmise pentru înscrierea membrilor și încassarea tacșelor.

La III. Din care referada se constatéază cu vie plăcere, că Reuniunea femeilor române Selăgene, numeră pân'acum cinci-deci de membri, dela cari a încurs în bani gata 173 fl. 50 cr. v. a. și anume dela următōrii membrii: Maria Barboloviciu 20 fl. Alimpiu Barboloviciu 20 fl. Georgiu Pop 20 fl. Elena G. Pop 20 fl. Clara Maniu n. Coroian 10 fl. Emilia Pop n. Marcus 10 fl. Ludovica Oros 1 fl. Eleonora Nichita 1 fl. Susana Bădescu 1 fl. Veronica Vajda 1 fl. Iuliana Delei 1 fl. Sofia Cosma 1 fl. Victoria Vicaș 1 fl. Maria Simon 1 fl. Ana Ostate 1 fl. Veronica Lászlófi 1 fl. Gizella Pap 1 fl. Demetriu N. 5 fl. Vasiliu Mureșan — fl. Ana Filip 1 fl. Georgiu Filip 1 fl. Simeon Oros 20 fl. Veronica Vicaș 1 fl. 50 cr. Catarina Aciu 1 fl. Iuliana Codrean 1 fl. Maria Orțian 1 fl. Ana Cadar 1 fl. Andreiu Cosma 1 fl. Maria Cosma 1 fl. Alesandru Mircea 1 fl. Vasiliu Petcaș 1 fl. Lucreția Gael 1 fl. Ana Ungur 1 fl. Veronica Alesuțian 1 fl. Teodor Alesuțian 1 fl. Tiberiu Gael 1 fl. Dimitriu Filip 1 fl. Valentin Pop 1 fl. Vasiliu Pop 10 fl. Vasiliu Marincaș — fl. Emilia Trif 1 fl. Alesandru Codoiu 1 fl. Alesandru Vicaș 1 fl. Daniel Delley — fl. Ioan Branu 5 fl. Laura Branu — fl. Augustin Vicaș 1 fl. Teodor Pop — fl. Maria Pop n. Musate — fl. Marta Ciurcaș — fl. Acésta plăcută împregiurare se ié spre șciință și tot odată se decide, ca registrul membrilor să se stradeie cassaresei cu banii încursi; iér membrii restanti să se invite a-și plăti tacșele cât mai de timpuriu, provédēndu-se tot de odată cu documēnt de legitimare.

IV. De órece numărul membrilor înscriși corespunde §-lui 24 din statute, adunarea generală procede la actul de constituire, și după § 11, 22 din statute:

La IV. Oficiali ai reuniunii se propun și se proclamă în unanimitate și anume: presidentă Clara Maniu n. Coroian, vice-presidentă Maria Cosma n. Dragoș, cassarésă Emilia Popu n. Marcus, controloră dșōra Elena G. Popu, secretar Vasiliu Pop, bibliotecar și archivar Valentin Popu; despre alegere persōnele respective sânt a se însciința prin estras protocolar.

V. Tot după tenōrea §-lui 22 litera b) adunarea generală își alege din sinul seu comitetul îndegetat sub ș amintit.

La V. Resultatul alegerii e că de membrii comitetului se alege: dnele Maria Barboloviciu, Ludovica Oros, Maria Cosma, Emilia Pop n. Marcus, Eleonora Nichita, dșōra Elena G. Popu, iér de membri suplenti, dnele: Susana Bădescu n. Aciu, Victoria Vicaș n. Pa-

piriu, Veronica Vicaș n. Muste, cari sînt a se încunoșciută prin estras protocolar.

În urma acestei alegeri adunarea generală constituită declară Reuniunea femeilor române Selagene de constituită, prin urmare dna președintă interimală cede locul presidial dnei Clara Maniu președinta ordinarie și secretarul ocupându-și locul, ședința se continuă sub presidiul ordinar precum urmează.

VI. Se cetește raportul comisiei esmise de sub II pentru reverderca rațiociniului, ce se aclude sub A), la acest proces verbal.

La VI. Din acest raport se vede, că s'a aflat corect rațiociniul amintit, cu percepțiuni 148 fl. 16 cr., eroğațiuni 66 fl. 47 cr. remanență 81 fl. 69 cr. cu acea observațiune, ca ulterior să se alătore din partea dnei Maria Cosma cont despre spesele tipării statutelor; ier pentru sigilul și stampilul reuniunii comandate deja se asignează suma specificată în rațiociniul, și biroul, respective dna presidentă se imputernicește a da asig-națiunea recerută cassaresei pentru solvirea sumei amintite. Dl rațiocinante Gavril Trifu se absolvéză. După acésta în fața adunării generale se predă cassaresei pentru păstrare cartea de depozitiune dela cassa de păstrare din Zelau, ce conține suma de 81 fl. 69 cr. precum și suma constatată 173 fl. 50 cr. sub III din acest proces verbal. Despre acest conclud sînt a se încunoșciută: dna presidenta Clara Maniu n. Coroianu, Emilia Popu n. Marcuș și dl Gavril Trifu, cest din urmă pe lângă acea îndrumare, ca să dee conta amintita mai sus despre tipărirea statutelor dnei presidente.

VII. În ordul programei vine la consultare statorearea terminului adunării viitoare.

La VII. Diua adunării generale viitoare se statoreșce pe 27 august 1882 în Șimleul Silvaniei, ier comitetul se îndruméză a luă măsurile necesare pentru reușita acelei adunări.

VIII. La propunerea domnișorei Elena G. Popu

La VIII. De membri onorari se aclamă, între strigate de „să trăiescă” dnii Georgiu Baritiu și Iosif Vulcan și se decide ca aleșii să se încunoșcinteze.

IX. Pentru verificarea acestui proces verbal

La IX. Se esmite comisiei, sub presidiul dnei Clara Maniu n. Coroianu, constatătoare din membrii dnei Emilia Pop n. Marcuș, Eleonora Nichita n. Simon și dl protopop Teodor Popu.

Ne mai fiind alte obiecte de pertractat, dna presidentă salutând adunarea și mulțămindu-i pentru încredere, între „să trăiescă Reuniune femeilor române Selagene!” declară adunarea încheiată.

Acest proces verbal s'a cetit în ședința comisiei verificateore ținută în Zelau la 18 decembre 1881 și s'a verificat.

Clara Maniu n. Coroianu m. p. Emilia Popu n. Marcusiu m. p. Eleonora Nichita n. Simocu m. p. Teodor Popu protopop m. p. V. Popu secretar m. p.

Elsasia și Lotaringia.

— La ilustrațiunea din nr. presinte. —

Tabloul alegoric din nr. de față represintă două mărgăritare perdute ale Franciei: Elsasia și Lotaringia, aceste provincii în multe locuri cu limbă germană, dar cu inimă francesă.

Nu cu sabia le-a cucerit Francia, cucerirea cu sabia nu asiguréză durată lungă, o putere mai mare a pus ea în lucrare: cultura.

Cultura francesă le-a cuprins, acésta ș-a aședat în ele tronul seu, și acesta nu se va surupă nici odată. Lănțuiescă-le Bismarck cu forță cât de mare, inima lor va bate totdeuna pentru Francia.

I. H.

E e h o.

La înțeles!

Într'un bal o damă priveșce visător în depărtare. Un domn, despre care dēnsa e convinsă, că i face curte, se apropie de dēnsa și i dīce:

— De sigur te gāndeșci la viitorul mire frumos al dtale.

— Ah! domnule senator, ce bună opiniune ai despre dta.

*

Douē copile în pensionat:

— Auđit-ai Emma, că al șeptele an școlar se va desființă.

— Ce bine! Atunci ne vom putē mărită mai de grabă cu un an!

*

— Dar dōmnă, pentru ce nu te divortezi de bărbatul dtale, decă dēnsul e atât de urit ca iadul, precum dīci?

— Din un motiv fōrte simplu. Eu într'atata uresc pe bărbatul meu, că nu voiesc să-i fac plăcerea unui divorț.

*

— Se dīce adese ori că Rușii sînt un popor apatic...

Un popor care bē atata rachiu!

Literatura si arte.

Avis abonanților „Lirei Mele“. Am onórea a însciință pe onorab. abonanți ai culegerii mele de poesii: „Lira Mea”, că sosind din Viena esemplarele legate, cartea s'a espedat deja tuturor abonanților. Cer scusele mele pentru întârziarea de câteva zile, întârziare cauzată prin legarea în Viena. Sînt înșe convins, că edițiunea elegantă a cărții va recompensă pe onorab. public pentru scurta așteptare. Totodată anunciu, că se mai află esemplare de vëndare: legat 3 fl., broșat 2 fl. Oradea-mare 1/13 ianuarie. *Iosif Vulcan.*

× **Pictorul Bucevschi**, precum scrie „Global”, a primit dela dl Ureche, ministrul de instrucțiune publică și culte în România, însărcinarea de a restaură portretele principilor moldoveni cari se găsesc în biserica St. Nicolae dela Iași. Înregistrăm cu bucurie acésta șcire, vedēnd că se dă teren și ajutor unui artist român, carele — încurăgiat — are viitor frumos.

✓ **Sculptorul Georgescu**, carele în anul trecut a fost premiat în esopițiunea artistică „Salon” din Paris, lucréză ierăș la o operă asemene destinată pentru viitorea esopițiunea a Salonului. Dl ministru de culte din România, V. A. Ureche, a comandat la tinērul sculptor român un bas-relief.

✓ **Pictorul Demetrescu-Mirea**, care șede la Paris, lucréză și dsa la o operă menită pentru esopițiunea din „Salon”. Bălcescu l'a inspirat. Inspirațiunea e fericită. Pictorul și-o adoră. Condițiune esențială pentru a o lucră cu inimă. În viitorul „Salon” dară și artiștii români vor fi represintați prin un număr mai mare.

„Ilusiuni perdute”, acesta e titlul unei broșuri de poesii de dl căpitan Cotache, eșită de sub tēscurile imprimeriei Pestelmagioglu din Brăila.

✓ **Diaristic.** „Binele Public” din Bucureșci apare din diua de Crăciun în format mai mare, de șese colōne, ca cele mai mari diare francese.

C e e n o u ?

An nou fericit! Cu aceste cuvinte intimpinăm pe cetitorii noștri și în acésta rubrică. Dorim ca să putem înregistră evenimente cât mai fericite pentru națiune și fiii ei cei buni. Cei ce vor lucră pentru binele public, să-și afle o dulce recompensă în succesul do-

bândit! Impresiunea bucuriei se cuprindă pe toți. Și se putem însemna anul acesta între anii fericiți ai națiunii noastre!

Societatea română de cântări și muzică din Caransebeș țină joi 31 decembrie 1881 (12 jan. 1882) sêra de sf. Vasilie în sala hotelului „Pomul verde” o producțiune constatătoare din următoarele: 1) Marchetti: „Cântecul ginteii latine”, chor bărbătesc; 2) Scheletti: „Cinel, cinel”, chor bărbătesc; 3) Cântec național: „Seracul”, solo pentru bariton, cântat de dl M. Strajanescu; 4) Stephanescu: „Ursita mea”, chor bărbătesc; 5) Mendelsohn: „Salutare”, duet pentru voci bărbătesc; 6) **: „Arde”, chor bărbătesc. După producțiune urmă dant. În pauză se joacă în costum național: „Bătuta” și „Calușerul”.

Hymen român în Petersburg. Dl Alesandru Em. Lahovari, dr. în drepturi, prim secretar la ministrul reședințe român în Petersburg, ș-a logodit de soție pe domnișoara Ana N. Crețulescu, fiica ministrului român de pe lângă curtea imperială din Petersburg. Tinerul diplomat a lucrat mult pentru a face cunoscută România în străinătate, și a lăsat suveniri plăcute la Paris, unde a funcționat ca secretar la legațiunea română.

Regina și țeranca. Diarul „Perseveranza” primește din Perarolo următoarea episodă despre regina Margherita: Regina a făcut acum câteva zile o escursiune cu trăsura în valea Ampezzana până la San Vito și de aci se întorse înapoi pe jos la Perarolo, trecând peste muntele Zucco, însoțită de patru până la cinci persoane din suita sa. Pe drum în mijlocul unei păduri de brazi dete peste o țerancă pe care durerile nașcerii o silise să se așeze de marginea drumului. Regina se opri îndată, dete cu propriile ei mâni tot ajutorul necesar și sub asistența ei numai de cât zări lumina zilei un băiat robust, care va pute dice despre sine, după cum spune proverbul italian, că s'a născut „cu lingură de argint în gură”. Ar fi inutil a mai spune, că regina nu s'a depărtat de lângă țeranca mamă până ce nu a procurat acesteia tot ce-i eră necesar și o locuință. Astfel de fapte justifică natural-minte entuziasmul mândrilor locuitori ai muntelui, care poartă pe pelerie fie-care din ei „nu me uită” florea favorită a reginei.

Cei ce doresc a sprigini fôia noastră și în anul curent, binevoiescă a-și rennoi abonamintele de timpuriu, căci a conto nu putem trâmite fôia nimenuia; de aceea dela aceia cari în opt zile nu ne vor respunde prețul de prenumerațiune, vom incassă competența prin ramburse postale.

Spre a evita dară ori ce neplăcere, rugăm pe aceia, cari nu mai vor să fie abonanții noștri, să ne 'napoieze numărul acesta, ca astfel să-i ștergem din registrul nostru.

Prețul de prenumerațiune rămâne cel de până acuma și însemnat în fruntea foii.

Colectanții vor primi după 5 esemplare unul gratis.

Favoruri! Abonanții „Familiei” pot să-și comande din scrierile redactorului acestei foi următoarele, cu prețuri foarte reduse: „Ranele Națiunii” roman în 3 tomuri, în loc de 3 fl. — 90 cr. — „Novele”, trei tomuri, tomul prim și al doile, în loc de cu câte 1 fl., — cu câte 40 cr.; tomul al treile, în loc de 1 fl. — 30 cr. „Poesii”, în loc de 1 fl. — 50 cr.; „Mirésă pentru mirésă”, comedie în 3 acte, în loc de 1 fl. — 20 cr. Asemene se ofere:

„De unde nu este rentôrcere”, roman de Adrian Gabrielly, tradus de Tit Budu, în loc de 1 fl. — 20 cr.

Din „Cavalerii Noptii” și din „Selavul Amozului” nu mai avem nici un esemplar de vândare.

Dintre tablouri mai avem portretul dlui Ion Brătian, carele se pôte căpeta în loc de 1 fl., cu 20 cr.

„Lira Mea”, culegerea de poesii nouă ale subscrisului, se pôte comandă cu următoarele prețuri: edițiune broșată pe hârtie velin 2 fl., edițiune de lucș legată 3 florini.

„Sedetorea”, fôie menită pentru popor, dela anul nou va eși odată pe lună, cu cuprins de două côle; prețul de prenumerațiune rămâne pe un an 2 fl., dar prenumerațiunile se primesc numai pe anul întreg.

Ghicitura de șac

								ui-	Sê	ca	flô-						
								sa :	va	te	sa :						
Eu	sua-	ui-	Sê	re	mi-	dal-	rea										
te	rea	neci	tê	ba	sô-	Eu	bina										
		po-	ra-	de				al-	flo-								
		a-	mie-	Matilda				nici	plan-								
		dia	ar	Popa.				ri-	tê								
		se	tunci					ci	a-								
nu	Când	cea	strin-	tun-	po-	ci-	sbi-										
de	re	te-aș	uită!	ca,	i	ci	de-ar										
		sôre,	ca-	n.	și												
		te-aș	uită!	Ce	Din												

Se pôte deslegă după săritura calului.

Terminul de deslegare e 25 ianuarie. Ca totdeuna, și de asta-dată se va sorti o carte între deslegători.

Călințarul sêptemânei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și serbătorile.	Sôrele resare	Sôrele apune
Dumineca	3	15	Pror. Malachia.	8 0	4 19
Luni	4	16	Sobor. SS. 70 Apost.	8 1	4 21
Martți	5	17	Teopempt și Teona.	7 58	4 23
Mercuri	6	18	(†) Botezul Domn.	7 58	4 24
Joi	7	19	† Sob. S. Ioan Bot.	7 57	4 26
Vineri	8	20	C. Gheorghe și Domn.	7 56	4 27
Sâmbeta	9	21	Muc. Poliect.	7 55	4 29

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.